

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Med-Arb v mezinárodním obchodu

Mezinárodní obchod je odvětvím lidské činnosti, které zejména v posledních několika desetiletích velmi výrazně podpořilo rozvoj alternativního řešení sporů, jehož jednou z variant je i Med-Arb. Med-Arb je kombinací metody mediace a arbitráže. Strany sporu v případě využití metody Med-Arb souhlasí s tím, že jejich spor bude řešen prostřednictvím mediace, nicméně zároveň souhlasí i s tím, že pokud se v rámci mediace nepodaří dosáhnout řešení sporu, bude spor rozhodnut rozhodcem, který autoritativně určí konkrétní řešení sporu (rozhodne vykonatelným rozhodčím nálezem).[1] Cílem příspěvku je pojednat o Med-Arb a jeho využití v kontextu mezinárodního obchodu.

Důvodem, proč se s rozmachem mezinárodního obchodu rozvíjí i alternativní řešení sporů, je zejména skutečnost, že jednotlivé právní řády jsou mnohdy navzájem zásadním způsobem odlišné. Navíc soudní řešení v jednotlivých státech často neumožňují zohlednění některých specifických aspektů mezinárodního obchodu, které prostřednictvím metod alternativního řešení sporů lze vzít v potaz (např. místní či oborové zvyklosti, mentalitu apod.). V rozvoji alternativních metod řešení sporů jako nástroje k řešení sporů plynoucích z mezinárodního obchodu má zásadní význam rovněž globalizace, která umožnila obchodování skutečně napříč celým světem, čímž spolu mnohdy obchodují lidé z velmi odlišného prostředí, s odlišnou mentalitou, zvyklostmi a přístupem k samotnému obchodu či řešení problémů. S tím je pak spojeno vždy určité riziko, protože může snadno nastat nedorozumění mezi stranami sporu, stejně tak při transportu zboží může nastat řada nečekaných situací (např. zpoždění, ztracení zásilky apod.). Nástroje alternativního řešení sporů jsou tak významným nástrojem snižování míry rizika, které je spojeno s mezinárodními obchodními transakcemi.[2] Pro Med-Arb je přitom charakteristické, že využívá benefity jak mediace, tak arbitráže, tudíž z hlediska eliminace rizik mezinárodního obchodu a efektivního řešení sporů plynoucích z mezinárodních obchodních vztahů je v mnoha ohledech vhodným řešením.[3]

Charakteristickým rysem, který odlišuje využití Med-Arb na vnitrostátní úrovni od využití Med-Arb v mezinárodním obchodu, je mezinárodní prvek. Mezinárodní prvek obvykle spočívá v tom, že sídlo anebo trvalý (popř. obvyklý) pobyt sporných stran se nachází v různých státech. V širším kontextu však může mezinárodní prvek spočívat i ve skutečnosti, že místo, kde probíhá Med-Arb, se nachází v jiném státě než místo, kde mají smluvní strany své bydliště či sídlo, popř. kde je hlavní místo plnění závazku, o který se vede spor. Dále je možné za mezinárodní prvek označit rovněž případy, kdy se místo, které je nejúžeji spjaté s předmětem plnění, nachází na území jiného státu, než je místo pobytu či sídlo stran sporu.[4] Pokud je zde tedy splněna podmínka mezinárodního prvku, je možné hovořit o mezinárodním využití Med-Arb.

Z hlediska využití Med-Arb v mezinárodním obchodě je velmi oblíbené využití Med-Arb zejména v Asii (zejména v Číně, Japonsku a Singapuru).[5] Při obchodování s obchodními partnery z těchto zemí se lze tedy s využitím Med-Arb setkat. Používá se často rovněž v Hong-Kongu, kde je specifikem Med-Arb skutečnost, že mediátor-arbitr je povinen při Med-Arb informovat strany o všech skutečnostech, které byly v mediaci sděleny a jsou podle něj podstatné pro rozhodnutí sporu v rámci rozhodčího řízení.[6]

V současnosti však již využití Med-Arb rozhodně není limitováno jen na Asii, ale v určité míře se využívá prakticky po celém světě, například v USA, Kanadě, ale i v Evropě. Tento fakt potvrzuje skutečnost, že institucionalizovanou formu Med-Arb je možné najít i v Evropě, a to například u

Arbitrážního centra Světové organizace duševního vlastnictví („WIPO“).^[7] Za zmínku pak stojí i fakt, že v řadě států Evropy (např. ve Španělsku, ale i v dalších) se metoda Med-Arb začala více prosazovat v souvislosti s pandemií Covid-19, která v řadě zemí vedla k dalšímu zdržení při soudním řešení sporů. V obchodním prostředí jsou přitom tyto průtahy velmi nežádoucí. Med-Arb přitom podobně jako další metody alternativního řešení sporů dávají prostor pro větší flexibilitu (včetně realizace ústního jednání v online podobě apod.), což bylo v době pandemie velmi aktuální a žádané.^[8] Online jednání je navíc velmi výhodné v případě, kdy jsou obchodní partneři ze vzdálených lokalit, čímž osobní účast na jednání by byla časově i finančně neefektivní. Je tedy zřejmé, že Med-Arb jednoznačně nachází v oblasti mezinárodního obchodu své využití v praxi, a to navzdory skutečnosti, že má i některé nevýhody a stává se někdy v odborné literatuře předmětem kritiky.

JUDr. PhDr. Melinda Vrajíková, LL.M., MBA

^[1] JANOTOVÁ, Magda. *Mediace*. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. ISBN 978-80-87974-07-0, s. 40.

^[2] LYNCH, Katherine. *The Forces of Economic Globalization: Challenges to the Regime of International Commercial Arbitration*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International B. V., 2003. ISBN 9789041119940, s. 3-4.

^[3] SUSSMAN, Edna. *Developing an Effective Med-Arb/Arb-Med Process*. *Education and Training*, 2009, č. 1, ISSN 0040-0912, s. 2.

^[4] HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše, VALENTOVÁ, Lucia. *Judiciální trendy v mimosoudním řešení přeshraničních sporů*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. ISBN 978-80-7502-142-7, s. 23-24.

^[5] *Med-Arb – an Alternative Dispute Resolution practice | Arbitration notes*. HSF Notes [online]. Copyright © [cit. 16.09.2023]. Dostupné z: <https://hsfnotes.com/arbitration/2012/02/28/med-arb-an-alternative-dispute-resolution-practice/>

^[6] *Mediation-arbitration (med-arb) an introduction | Legal Guidance | LexisNexis*. | Legal and Professional Solutions and Products [online]. Copyright © 2022 [cit. 19.09.2023]. Dostupné z: <https://www.lexisnexis.co.uk/legal/guidance/mediation-arbitration-med-arb-an-introduction>

[7] ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 3., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-004-2, s. 47.

[8] HOLZWARTH, Marta Lalaguna. La aplicación en España de Med-Arb, Arb-Med y variantes como alternativa a los ADR tradicionales. La Ley. Mediación y arbitraje, 2020, č. 4, ISSN 2660-7808, s. 6.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)